

Житомирський торговельно-економічний коледж

Київського НТЕУ

Кабінет захисту Вітчизни

Викладач Батеньков О.Л.

Тема 1.2. Нормативно-правова база з військових питань

План

- 1. Законодавство України про військову службу**
- 2. Підготовка військових кадрів для ЗС України**
- 3. Військова присяга України.**
- 4. Військова символіка України.**

Мета заняття:

1. Сформувати у студентів поняття про предмет „Захист Вітчизни”.
2. Розуміння необхідності підготовки кожного юнака до військової служби.
3. Заохочувати студентів до вивчення предмета «Захист Вітчизни» та спонукати інтерес до служби у Збройних Силах України як до почесного обов'язку кожного громадянина.
4. Довести до студентів, що захист Вітчизни потребує спеціальної фізичної, вольової, інтелектуальної, професійної та моральної підготовки.

1. Законодавство України про військову службу

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Цей Закон здійснює правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни.

Стаття 1 Закону проголошує:

1. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України.
2. Військовий обов'язок устанавлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту, посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

3. Військовий обов'язок включає:

- підготовку громадян до військової служби;
- приписку до призовних дільниць;
- прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу;
- проходження військової служби;
- виконання військового обов'язку в запасі;
- проходження служби у військовому резерві;
- дотримання правил військового обліку.

Види військової служби:

- строкова військова служба;

- **військова служба за контрактом осіб рядового, сержантського і старшинського складу;**

- **військова служба за контрактом осіб офіцерського складу;**
військова служба за призовом осіб офіцерського складу.

- військова служба (навчання) курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки (далі – вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів);

- альтернативна (невійськова служба)

запроваджується замість проходження строкової військової служби і має на меті виконання обов'язку перед суспільством. Право на альтернативну службу мають громадяни України, якщо виконання військового обов'язку суперечить їхнім релігійним переконанням і ці громадяни належать до діючих згідно з законодавством України релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю. Термін альтернативної служби у півтора рази довший від терміну військової служби.

Альтернативну службу громадяни проходять на підприємствах, в установах, організаціях, що перебувають у державній, комунальній власності або переважна частка у статутному фонді яких є в державній або комунальній власності, діяльність яких у першу чергу пов'язана із соціальним захистом населення, охороною здоров'я, захистом довкілля,

Відповідно до статті 5 Закону військовослужбовці та військовозобов'язані поділяються на рядовий склад, сержантський і старшинський склад та офіцерський склад.

Встановлюються такі військові звання:

Армійські

Корабельні

Рядовий склад

солдат

матрос

старший солдат

старший матрос

Армійські

Корабельні

Сержантський і старшинський склад

молодший сержант	старшина 2 статті
сержант	старшина 1 статті
старший сержант	головний старшина
старшина	головний корабельний старшина
прапорщик	мічман
старший прапорщик	старший мічман

Армійські

Корабельні

Офіцерський склад

Молодший офіцерський склад

молодший лейтенант

молодший лейтенант

лейтенант

лейтенант

старший лейтенант

старший лейтенант

капітан

капітан-лейтенант

Старший офіцерський склад

майор

капітан 3 рангу

підполковник

капітан 2 рангу

полковник

капітан 1 рангу

Армійські

Корабельні

Офіцерський склад

Вищий офіцерський склад

генерал-майор

генерал-лейтенант

генерал-полковник

генерал армії України

контр-адмірал

віце-адмірал

адмірал

У статті Закону 15 визначено:

На строкову військову службу в мирний час призиваються придатні для цього за станом здоров'я громадяни України чоловічої статі, яким до дня відправлення у військові частини виповнилося 21 років, та старші особи, які не досягли 27-річного віку і не мають права на звільнення або відстрочку від призову на строкову військову службу.

Строки проведення призову (призовів) громадян України на строкову військову службу на наступний рік визначаються Указом Президента України, який публікується в засобах масової інформації не пізніш як за місяць до закінчення поточного року.

Після набрання чинності Указом Президента України щодо проведення чергового призову:

призовники, яким надійшла повістка районного (міського) військового комісаріату на прибуття до призовної ділянки для проходження призовної комісії, зобов'язані прибути в пункт і у строк, зазначені в повістці;

у разі якщо за будь-яких обставин повістка не надійшла, громадяни призовного віку зобов'язані з'явитися до призовної ділянки в десятиденний строк з дня початку відповідного чергового призову, визначеного Указом Президента України;

У разі неявки призовника без поважних причин за викликом районного (міського) військового комісаріату на призовну комісію він **несе відповідальність, установлену законом.**

Поважними причинами неприбуття призовників до призовних дільниць у строк, установлений військовим комісаріатом, які підтверджені відповідними документами, визнаються:

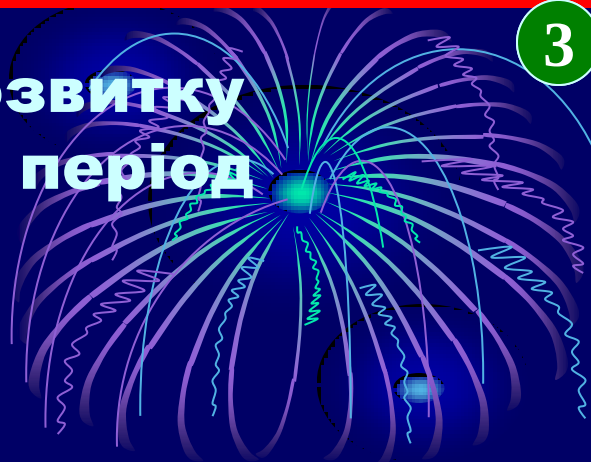
перешкода стихійного характеру, хвороба призовника або інші обставини, які позбавили його можливості особисто прибути у зазначені пункт і строк;

смерть його близького родича (батьків, дружини, дитини, рідних брата, сестри, діда, баби) або близького родича його дружини.

Етапи реформування і розвитку Збройних Сил України на період до 2017 року

3

На другому етапі планується забезпечити здатність військ (сил) до своєчасного реагування на загрозу прикордонного збройного конфлікту, нарощування оперативних можливостей в особливий період для відсічі збройної агресії, перехід до комплектування Збройних Сил виключно військовослужбовцями за контрактом, приведення показників підготовки, технічного оснащення, всебічного забезпечення і рівня грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил до показників збройних сил провідних європейських держав.

Етапи реформування і розвитку Збройних Сил України на період до 2017 року

3

Пріоритетні напрями реформування і розвитку Збройних Сил

Приведення визначених бойових військових частин у постійну готовність до оперативного (швидкого) реагування на загрозу застосування військової сили проти України шляхом:

- удосконалення їх організаційно-штатної структури, відновлення повноцінної бойової підготовки з одночасним переходом до комплектування Збройних Сил військовослужбовцями за контрактом, забезпечення, необхідними непорушними запасами матеріальних засобів і військового майна;
- забезпечення поступового збільшення кількості модернізованих і нових зразків озброєння та військової техніки (ОВТ);
- удосконалення систем управління та всебічного забезпечення Збройних Сил, підвищення ефективності і зменшення витрат на їх утримання шляхом інтеграції органів військового управління на стратегічному та оперативному рівні, оптимізація кількості та чисельності військових частин забезпечення, автоматизації управлінських процесів і процесів обліку та руху матеріальних засобів;
- збереження та посилення кадрового потенціалу, підвищення рівня державних соціальних гарантій військовослужбовців та впровадження дієвого механізму забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил;
- удосконалення засад мобілізаційної підготовки та мобілізації, забезпечення здатності Збройних Сил до нарощування бойового потенціалу в особливий період у разі загрози масштабної агресії проти України;
- приведення бюджетної політики у сфері оборони у відповідність до сучасних потреб оборони та фінансово-економічних можливостей держави, підвищення ефективності використання коштів, які вивільняються для фінансування військової реформи.

3 питання: присяга України **Військова присяга**

Ритуал прийняття військової присяги як клятви воїна на вірність своєму народові, Вітчизні існує з давніх-давен. На території сучасної України його започатковано у IX ст. з приходом на наші землі скандинавів. Саме від них було запозичено цей обряд. Вступаючи до дружини, воїни клялися князеві у своїй вірності, і після цього дружинники вважалися побратимами.

Громадяни України, які призвані або добровільно вступили на військову службу, приймають Військову присягу на вірність народу України, її складають в урочистій обстановці, зі зброєю в руках, біля Бойового прапора військової частини, перед строєм командирів і воїнів. Молодий воїн дає персональну клятву народові України, державі, називаючи своє прізвище, ім'я, по батькові.

ВІЙСЬКОВА ПРИСЯГА

11

Я (прізвище, ім'я, по батькові) вступаю на військову службу і урочисто клянусь народу України завжди бути вірним і відданим йому, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно дотримуватися Конституції, законів України, зберігати державну і військову таємницю.

Я клянусь захищати Українську державу, непохитно стояти на сторожі її свободи і незалежності.

Я присягаю не зрадити народу України.

Військова присяга — документ юридичної сили, що має велике державне значення. Текст Військової присяги затверджено

Постановою Верховної Ради України 6 грудня 1991 р. У ній сформульовано найважливіші вимоги, які ставляться до воїна і які він має неухильно виконувати в інтересах національної безпеки України.

*«Бути вірним і
відданим народові
України».*

**Складаючи присягу,
воїн Збройних Сил України
клянеться перед народом,
державою бути вірним і відданим
їм. Найтяжчий злочин –
порушення Військової присяги,
зрада народу і Батьківщини.**

«Сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів». Найважливіший обов'язок Збройних Сил України — забезпечення сприятливих зовнішніх умов для розбудови держави, підтримання високої боєздатності, готовності до збройного захисту незалежності, територіальної цілісності та недоторканності кордонів України. Це - обов'язок і кожного військовослужбовця.

Накази, розпорядження командирів видаються на основі Конституції, законів, статутів Збройних Сил України і відповідно до конкретної ситуації.

Наказ командира — це закон для підлеглого. Невиконання наказів веде до зниження військової дисципліни, бойової готовності військ.

«Зберігати державну і військову таємницю». Служба у Збройних Силах пов'язана з тим, що воїни ознайомлюються із сучасною бойовою технікою і зброєю, їх секретними зразками, з новими військовими технологіями, документацією тощо. Така інформація не повинна дістатися зарубіжним спецслужбам і розвідкам.

Зберігати і не розповсюджувати державну та військову таємницю — обов'язок кожного громадянина, кожного військовослужбовця. Розповсюдження, передача такої інформації вважається злочином проти Батьківщини і карається згідно із законами України.

Порядок складання Військової присяги

Кожен громадянин України, який поступає на військову службу, особисто складає Військову присягу на вірність Українському народові та скріплює її власноручним підписом. Військова присяга покладає на військовослужбовця всю повноту відповідальності за виконання ним військового обов'язку.

Військову присягу складають:

1. Військовослужбовці, які прибули до військової частини для проходження військової служби і раніше не складали Військової присяги, - після проходження ними програми підготовки, вивчення основних положень військового законодавства України, військових статутів стосовно їх прав та обов'язків, виконання вправи стрільби із стрілецької зброї, але не пізніше ніж через місяць від дня прибуття до військової частини;

2. Курсанти ВВНЗ, військових відділень, кафедр та факультетів цивільних навчальних закладів, які раніше не складали Військової присяги, - в той самий термін;

3. Приписані до військової частини військовозобов'язані, які раніше не складали Військової присяги, - не пізніше ніж протягом п'яти днів після прибуття до військової частини для проходження навчальних зборів.

1. День складання Військової присяги є святковим для військової частини.

2. Час і місце складання Військової присяги встановлюються окремим наказом командира військової частини й оголошуються всьому особовому складові.

3. На складання Військової присяги за рішенням командира військової частини можуть запрошуватися близькі родичі військовослужбовців, які складають Військову присягу, а також інші.

4. Для складання Військової присяги військовослужбовці перебувають у парадному одязі.

У призначений час військова частина під Бойовим Прапором і з оркестром шикується в лінію ротних (взводних) колон.

Військовослужбовці, які складають присягу, стоять у перших рядах.

Ритуал складання Військової присяги розпочинається виступом командира військової частини про значення Військової присяги для сумлінного, самовідданого служіння Україні.

За ним до військовослужбовців, які складають Військову присягу, звертаються представники вищого командування, ветерани Збройних Сил України, близькі родичі, офіцери та прапорщики військової частини.

Після цього командир частини дає розпорядження командирам підрозділів приступити до складання військовослужбовцями Військової присяги.

Командири підрозділів за алфавітним списком викликають військовослужбовців, які перед строем проголошують текст Військової присяги, розписуються в цьому списку напроти свого прізвища.

Після складання Військової присяги списки з особистими підписами осіб, які склали Військову присягу, командири підрозділів урочисто вручають командирові військової частини.

Командир військової частини поздоровляє військовослужбовців із складанням Військової присяги, а всю військову частину - з поповненням її особового складу. Після цього оркестр виконує Державний Гімн України.

4 питання:

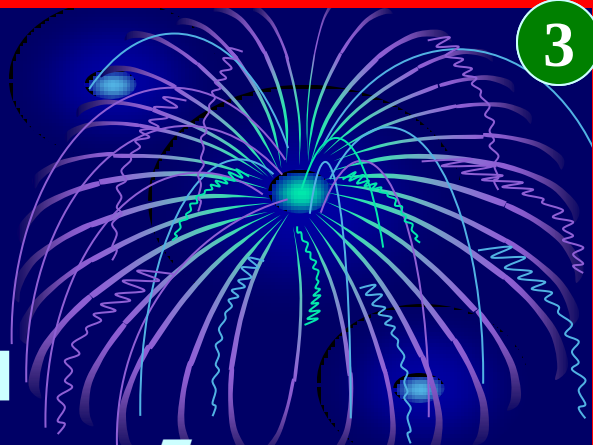
присяга України

Військова

символіка України

Статтею 20 Конституції України визначено: *«Державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України».*

Державний Прапор України — стяг з двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів.

За княжої доби кожний полк і кожний його підрозділ мав прапор, труби, бубон — обов'язкові військові атрибути.

Трубами та бубнами подавали сигнал до бою, до походу; прапор (стяг, хоругва) був символом і знаком, що об'єднував воїнів навколо князя. Усі прапори були однакової форми — довге трикутне полотно на держаку.

Коли прапор піднімали над військом — це був урочистий знак до початку бою. Оберігав його стяговик. Навколо прапора в бою йшла завзята боротьба, всі воїни були зобов'язані боронити свій прапор. Вважалося за доблесть здобути в бою ворожий прапор: це була перемога, тріумф.

Герб як символ держави виник за часів князювання Володимира Великого (?—1125). Тоді на монетах було вперше викарбовано тризуб, що став пізніше знаком могутності і сили Київської держави.

У козацькому війську відзнаки звалися клейнодами. Козацькі клейноди — булава, бунчук, печатка, прапори, бубни і труби.

Булава та бунчук — відзнаки гетьманської влади. Бунчук — довга палиця (до 3 м) з металевим яблуком на кінці, з-під якого звисало кінське волосся.

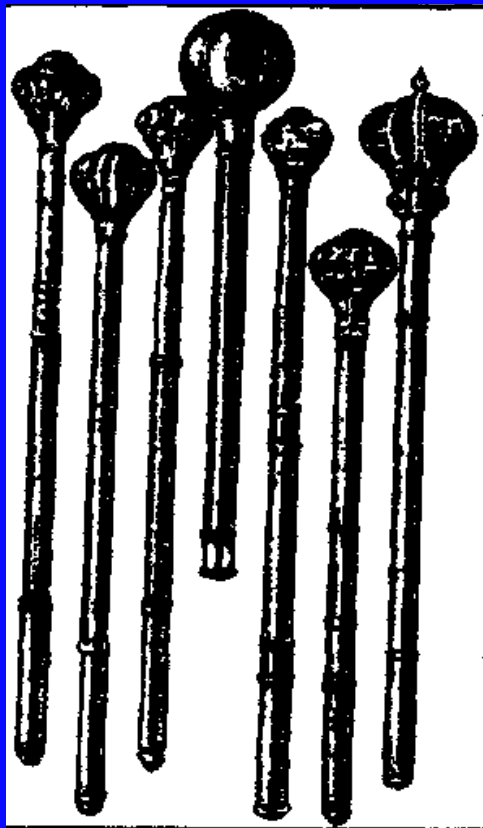
Печатка Запорізького війська була округлою, з гербом посередині, різних розмірів.

У війську був один спільний прапор і були полкові та сотенні прапори.

Козацькі клейноди

Мал. 1. Печатка
козацького війська

Мал. 2. Козацькі булави

Мал. 3. Козацька хоругва (прапор)

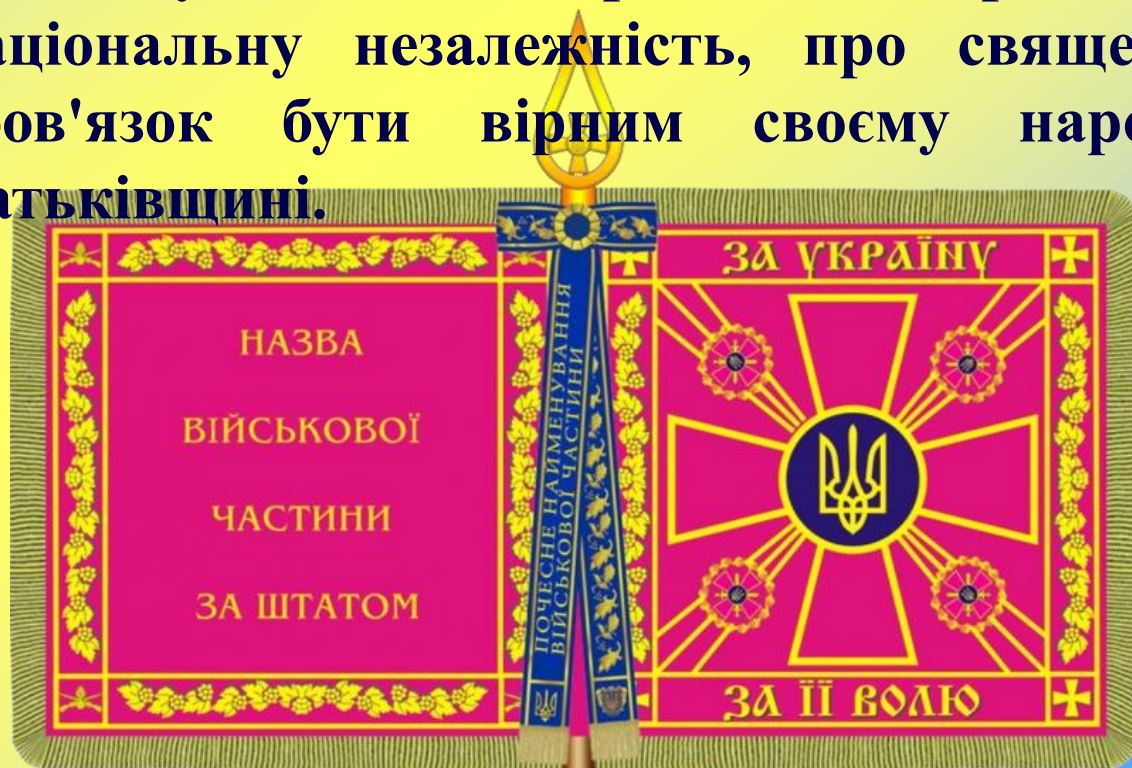
Козацькі січові хоругви

У центрі —
Велика хоругва
Запорозької
Січі

Кожна військова частина під час формування отримує Бойовий прапор.

Бойовий прапор військової частини Збройних Сил України є символом військової честі, доблесті і слави. Він нагадує кожному воїнові про героїчне минуле нашого народу, його мужність і героїзм в боротьбі за національну незалежність, про священний обов'язок бути вірним своєму народові, Батьківщині.

Порядок вручення Бойового Прапора військовій частині

Бойовий Прапор вручається військовій частині після її сформування від імені Президента України представником Міністерства оборони України, виду Збройних Сил України, оперативного командування або іншим командиром (начальником) за дорученням МО України.

Під час вручення Бойового Прапора військовій частині видається Грамота Президента України.

Вручення Бойового Прапора військовій частині проводиться в урочистій обстановці.

Для вручення Бойового Прапора
військова частина шикується зі
зброєю так, як цього вимагає

Стройовий статут Збройних Сил
України для стройового огляду.

Особа, яка вручає Бойовий
Прапор, зачитує Грамоту
Президента України, після
чого вручає Бойовий Прапор
і Грамоту командирові
військової частини. Оркестр
виконує Державний Гімн
України.

На завершення вручення Бойового Прапора підрозділи військової частини проходять урочистим маршем перед особою, яка вручила Бойовий

Прапор, знову шикуються. Бойовий Прапор відноситься до місця його зберігання.

Після вручення **Бойового Прапора** по військовій частині видається наказ, згідно з яким встановлюється місце Бойового Прапора і призначаються прапороносець, асистенти та прапороносний взвод.

Порядок зберігання та тримання Бойового Прапора

Бойовий Прапор військової частини повинен знаходитися:

- у разі розміщення військової частини в казармах та розташування її у населених пунктах - у приміщенні штабу військової част.;
- у військових частинах, які здійснюють бойове чергування, - на командному пункті військ. част.;
- у разі розташування військової частини табором (у наметах) - на лінії першого ряду наметів у центрі розташування військової частини, під спеціальним навісом;
- на навчаннях - на місці, визначеному командиром військової частини.

Бойовий Прапор завжди перебуває під охороною варти. Для охорони Бойового прапора виставляється пост № 1 — найвідповідальніший і найважливіший.

Він довіряється найкращим воїнам.

Бойовий Прапор на посту зберігається у згорнутому вигляді й у чохлі, опечатаному гербовою сургучевою печаткою військової частини.

Він має бути встановлений вертикально у підпору прапора.

Під Бойовим прапором військовослужбовці приймають присягу, беруть участь у парадах, походах, маневрах.

До Бойового прапора прикріплюються ордени і медалі, що ними нагороджується військова частина за видатні бойові заслуги, за успіхи у підготовці воїнів.

Найпочеснішою відзнакою воїна за службу є фотографування його під розгорнутим Бойовим прапором частини.

